

Leonas Eugenijus Jasinskas (90-osioms gimimo metinėms) (1914–1978)

Leonas Eugenijus Jasinskas gimė 1914 m. rugpjūčio 24 d. Penėevo mieste Kaliðos gubernijoje (Lenkijos Seradzo vaivadija) tarnautojø ðeimoje. 1932 m. baigė Marijampolės marijonø gimnazijà ir kitais metais àstojo á Vytauto Didþiojo universiteto Medicinos fakultetà. Nuo 1938 m. studijas tàsė Matematikos-gamtos fakulteto Chemijos skyriuje. Fakultetui persikėlus á Vilniø, studijas baigė 1943 m. Vilniaus universitete. 1942–1944 m. dirbo Ðiaulio miesto klinikinės laboratorijos chemiku. Nuo 1944 m. L. Jasinskas buvo Vilniaus universiteto Organinės chemijos katedros asistentas, nuo 1946 m. – vyr. dėstytojas, nuo 1960 m. – docentas. 1944–1946 m. jis dirbo antraeilėse pareigose Vilniaus pedagoginiame institute. Net 30 m. (1946–1976 m.) L. Jasinskas buvo Organinės chemijos katedros vedėjas, o 1959–1961 m. ir Vilniaus universiteto Chemijos fakulteto dekanas. Dirbdamas dekanu jis daug prisidėjo prie to, kad fakultete buvo àkurta Vaistø sintezės ir tyrimo probleminė laboratorija ir gamtinių junginių chemijos (biochemijos) studijø specializacija – vienintelė ðitokio profilio specializacija tuometinės Tarybø Sąjungos universitetuose.

Dirbdamas be vadovo, L. Jasinskas parengė ir 1955 m. apgynė kandidato disertacijà „Celiuliozės,

ksilano ir jø metilintø darinių hidrolizės tyrimas“. 1956 m. jam buvo suteiktas chemijos mokslø kandidato laipsnis, o 1959 m. pedagoginis docento vardas. Pasitaręs su þymiu latviø chemiku organiku profesoriumi G. Vanagu, vėliau tyrinėjo ciklinio diketonø ir pirimidino darinius. Mokslinėje spaudoje paskelbė per 70 mokslo darbø, padarė keturis iðradimus, vadovavo penkiems disertantams (A. Urbonui, P. Vainilavièiui, G. Mekuðkienei, R. Savickienei ir V. Lauèiui).

L. Jasinskas – dviejø specialiosioms vidurinėms mokykloms skirtø vadovėlio vertimø redaktorius ir dviejø organinės chemijos vadovėlio aukðtosioms mokykloms bendraautoris. 1975 m. uþ 1965–1971 m. iðleistà dviejø daliø vadovėlà „Organinė chemija“ jis su trimis Vilniaus ir Kauno kolegomis chemikais apdovanotas respublikine premija.

L. Jasinskas 33 metus skaitė Chemijos fakulteto studentams pagrindinio organinės chemijos kurso paskaitas. Kiekviena jo paskaita buvo lektoriaus meno pavyzdys – iki maþiausios smulkmenos apgalvota ir suprojektuota savo kabinete prieš àþengiant á auditorijà, be konspekto iðdėstyta sklandþia ir taisyklinga lietuviø kalba. Jis skatindavo nuosekliai dirbti studentus (kas dvi savaites organizuodavo koliokviumà) ir savo jaunuosius kolegas bei aspirantus, kviesdamas juos á talkà koliokviumø rezultatams patikrinti. Laikėsi labai santūrios ir saikingos gyvensenos, buvo tolerantiðkas ir kantrus bendraudamas su studentais ir kolegomis.

L. Jasinskas buvo Respublikiniø premijø komiteto Tiksløjø mokslø sekcijos pirmininko pavaduotojas, LTSR aukðtojo mokslo ministerijos chemijos metodinės komisijos narys, LTSR MA Biochemijos instituto ir Vilniaus universiteto Chemijos fakulteto mokslinių tarybø narys. Ðioje veiklos srityje dėl jo pasiūlymø ir samprotavimø logiðkumo, ramaus ir àtaigaus tono, daþnai nulemdavusio diskusijø rezultatà, L. Jasinskas buvo pripaþintas autoritetas.

*Prof. P. Vainilavièius, prof. S. Tumkevièius
Vilniaus universiteto Organinės chemijos katedra*

Leonas Eugenijus Jasinskas (1914–1978)

Leonas Eugenijus Jasinskas was born on August 24, 1914 in Penchev town of Kalisz district (Poland) in a family of professional workers. In 1932 he graduated from Marijonu gymnasium of Marijampolė and next year entered the Medicine Faculty of Vytautas the Great University. Since 1938 he continued studies at the Department of Chemistry of the Faculty of Mathematical Sciences. When the faculty was transferred to Vilnius, he continued his studies at the Vilnius University and graduated from it in 1943. In 1942–1943 he worked as a chemist at a clinical laboratory in Šiauliai. From 1944 L. Jasinskas started working at the Department of Organic Chemistry of Vilnius University as an assistant, since 1946 as a senior lecturer, and in 1960 he became a docent of the same department. In the period 1944–1946 he was part-time working at Vilnius Pedagogical Institute. L. Jasinskas headed the Chair of Organic Chemistry for 30 years (1946–1976). In the period 1959–1961 he was also Dean of the Chemistry Faculty. As Dean, he furthered a lot to establish the laboratory of synthesis and study of drugs and a speciality of chemistry of natural compounds (biochemistry) – the first speciality of such profile at the universities of the former Soviet Union.

Doing research without a supervisor, L. Jasinskas prepared the dissertation “Investigation of hydrolysis of cellulose, xylane and their methylated derivatives” and defended it in 1955. In 1956 he was entitled as a candidate of chemistry, and in 1959 he received a pedagogical title of docent. Then, after

discussions with the famous Latvian chemist G. Vagnag, his research turned to the chemistry of cyclic diketones and pyrimidines. L. Jasinskas published more than 70 scientific works. Under his supervision five dissertations were prepared in the field of heterocyclic chemistry (by A. Urbonas, P. Vainilavičius, G. Mekuškienė, R. Savickienė and V. Laučys).

L. Jasinskas was an editor of two coursebooks for special secondary schools and co-author of two textbooks for university students. In 1975 for the textbook “Organic Chemistry” (2 parts), written in 1965–1971, together with colleagues from Vilnius and Kaunas universities, he received National Award.

L. Jasinskas for a long time (33 years) delivered lectures on organic chemistry for students of the Chemistry Faculty of Vilnius University. His every lecture was an example of lecturer’s art, thought-out and balanced in detail, delivered to students in the correct and fluent Lithuanian language. He always encouraged students and younger colleagues for consistent studies (every two weeks he organised colloquiums and for the evaluation of knowledge he used to invite his doctoral students). His life style was undemonstrative and abstemious, he always was tolerant and patient with students and colleagues.

L. Jasinskas was Vice-chairman of Science Section of National Awards Committee, member of the methodical commission for chemistry at the Ministry of High Education, member of Scientific Boards of Institute of Biochemistry (Academy of Sciences) and of the Chemistry Faculty of Vilnius University. In this activity, because of his logic, a calm and suggestive manner of speaking he was an established authority.

*Prof. P. Vainilavičius, prof. S. Tumkevičius
Department of Organic Chemistry, VU*